

Brüssel, 4. detsember 2023
(OR. en)

16335/23

CT 192
ENFOPOL 530
COTER 235
JAI 1612

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	4. detsember 2023
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	15404/23
Teema:	Nõukogu järeldused, mis käsitlevad tegelemist vanglast vabastatud isikutega, kes võivad kujutada potentsiaalset terrorismiohtu – <i>Nõukogu järeldused (4. detsember 2023)</i>

Delegatsioonidele edastatakse lisas 4. detsembril 2023 toimunud nõukogu 3992. istungil (justiits- ja siseküsimused) heaks kiidetud nõukogu järeldused, mis käsitlevad tegelemist vanglast vabastatud isikutega, kes võivad kujutada potentsiaalset terrorismiohtu.

NÕUKOGU JÄRELDUSED,

mis käsitlevad tegelemist vanglast vabastatud isikutega, kes võivad kujutada potentsiaalset terrorismiohtu

KINNITADES VEEL KORD, et terrorism ründab Euroopa Liidu põhiväärtusi ja inimõigusi ning kujutab endast jätkuvalt tõsist ohtu liikmesriikidele;

RÕHUTADES, et terrorismivastane võitlus on jätkuvalt prioriteetne Euroopa Liidu Nõukogu päevakorras, nagu rõhutati viimati 9. juunil 2022 vastu võetud järeldustes „Eurooplaste kaitsmine terrorismi eest: saavutused ja edasised sammud“¹;

VÕTTES ARVESSE, et Euroopa Ülemkogu kutsus oma 11. detsembri 2020. aasta järeldustes² liikmesriike üles suurendama jõupingutusi, et kasutada täiel määral ära Euroopa andmebaase ja infosüsteeme, eelkõige seoses andmebaasidesse asjakohaste andmete sisestamisega isikute kohta, kes konkreetsete liikmesriikide hinnangul kujutavad tõsist ohtu seoses terrorismi või vägivaldse äärmuslusega;

VÕTTES TEADMISEKS, et Euroopa Liidu Nõukogu märkis oma 6. juunil 2019 vastu võetud järeldustes, milles käsitletakse vanglates toimuva radikaliseerumise ennetamist ja selle vastu võitlemist ning terroristidest ja vägivaldsetest ekstremistidest õigusrikkujatega toimetulemist pärast nende vabastamist³, et selliste radikaliseerunud isikute edasine jälgimine, keda riskianalüüsi alusel peetakse pärast vabastamist endiselt ohtu kujutavaks, võidakse tagada iga juhtumi puhul eraldi kooskõlas siseriikliku õigusega ning järgides proportsionaalsuse põhimõtet ja asjaomase isiku põhiõigusi;

TULETADES MEELDE, et nõukogu rõhutas nimetatud järeldustes, et samuti võiksid kasulikud olla vabastamise järgsed meetmed, millega hoida ära terroristide või vägivaldsete ekstremistide või enne vanglakaristuse kandmist või selle ajal radikaliseerunud õigusrikkujate osalemine vägivaldses tegevuses pärast nende vanglast vabanemist;

¹ 9997/22.

² EUCO 22/20.

³ 9727/19.

TULETADES MEELDE, et nõukogu märkis samades järeldustes, et radikaliseerunud kinnipeetavaid käsitleva teabe vahetamine ELi liikmesriikide vahel kahe- või mitmepoolsel alusel ja siseriikliku õigusega lubatud ulatuses, näiteks kui jagatav teave puudutab endisi kinnipeetavaid, kes pöörduvad tagasi või reisivad eri liikmesriikidesse, võiks olla kasulik vahend;

VÕTTES TEADMISEKS, et samades järeldustes märgitakse, et kasu võiks olla olemasolevate infosüsteemide (sealhulgas Schengeni infosüsteem) paremast ärakasutamisest;

VÕTTES ARVESSE, et nõukogu tõdes oma 24. novembril 2020 vastu võetud järeldustes sisejulgeoleku ja Euroopa politseipartnerluse kohta⁴, et jätkuvalt tuleks pöörata erilist tähelepanu konfliktipiirkondadest tagasi pöördujatele, samuti vanglatele ja vanglast vabanenutele;

RÕHUTADES, et nõukogu kutsus samades järeldustes liikmesriike üles pöörama erilist tähelepanu isikutele, kes kujutavad endast liikmesriikide hinnangul tõsist terrorismi- või vägivaldse äärmusluse ohtu, toonitades, et sisepiirideta Euroopas tuleb tagada teabe usaldusväärtus ja kiire jagamine, kui sellised isikud reisivad või puutuvad teistes liikmesriikides kokku üksikisikute või võrgustikega;

RÕHUTADES, et nagu samades järeldustes on märgitud, peab nõukogu tähtsaks, et isikud, kes kujutavad endast mõne liikmesriigi hinnangul tõsist terrorismi- või vägivaldse äärmusluse ohtu, kantaks põhimõtteliselt asjaomastesse Euroopa andmebaasidesse ja infosüsteemidesse, kui õiguslikel või operatiivsetel põhjustel ei tule toimida teisiti;

VÕTTES TEADMISEKS, et ELi siseministrite ühisavalduses hiljutiste terrorirünnakute kohta Euroopas kutsuti üles vahetama teavet nende isikute kohta, kes kujutavad endast terrorismi või vägivaldse äärmusluse ohtu;

⁴ 13083/1/20 REV 1.

RÕHUTADES, et teabevahetuse ning endast terrorismi või vägivaldse äärmusluse ohtu kujutavatest isikutest arusaamise suurendamiseks tehakse juba jõupingutusi, näiteks *Gefährder*-projekti⁵ raames, pidades ekspertide tasandil arutelusid, luues andmekogu, mis sisaldab liikmesriikide õiguskaitseasutuste lähenemisviise nii selliste isikute hindamiseks, keda peetakse potentsiaalseks terrorismi või vägivaldse äärmusluse ohuks, kui ka nendega tegelemiseks, ning töötades välja ühise arusaama ja mittesiduvad soovituslikud kriteeriumid selliseid isikuid käsitleva teabe analüüsimiseks ning selle sisestamiseks Euroopa andmebaasidesse ja infosüsteemidesse. Selle töö sihtmärgiks on isikud, keda peetakse potentsiaalseks terrorismi või vägivaldse äärmusluse ohuks, sealhulgas terrorismis süüdi mõistetud isikud või muudes kuritegudes süüdi mõistetud radikaliseerunud kinnipeetavad, kes vabastatakse või peagi vabastatakse ning keda individuaalse riskihindamise põhjal peetakse pärast vabastamist jätkuvaks ohuks;

MÄRKIDES, et Europol rõhutas oma viimases TE-SATi aruandes⁶, et radikaliseerunud isikute vanglatest vabastamine tekitab liikmesriikidele jätkuvalt muret, kuna nad võivad jätkata proselütismialast tegevust väljaspool vanglaid ja osaleda terrorirünnakute ettevalmistamises, ning lisas, et radikaliseerunud džihaadivõitlejad võivad pärast vabanemist kujutada endast vägivallohtu või kavandada rünnakuid;

VÕTTES ARVESSE, et liidus on juba toimunud mitu džihaadivõitlejate rünnakut, milles osalesid kurjategijad, kes rünnaku toimepanemise ajal olid vabanenud süüdimõistetud või vangid⁷;

⁵ Ühised mittesiduvad soovituslikud kriteeriumid töötatakse välja, et ELi liikmesriikide õiguskaitseasutustel oleks ühine arusaam sellest, millal tuleks isikut pidada potentsiaalseks terrorismi või vägivaldse äärmusluse ohuks, analüüsides selliseid isikuid käsitlevat teavet ja sisestades selle Euroopa andmebaasidesse ja infosüsteemidesse.

⁶ Europol (2023), European Union Terrorism Situation and Trend Report (TE-SAT). https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Europol_TE-SAT_2023.pdf

⁷ Europol (2021), European Union Terrorism Situation and Trend Report (TE-SAT). https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/tesat_2021_0.pdf

RÕHUTADES asjaolu, et järgmise viie aasta jooksul vabastatakse kogu liidus märkimisväärne hulk terrorismikuritegudes süüdi mõistetud või muudes kuritegudes süüdi mõistetud ja hiljem vanglas radikaliseerunud isikuid. See konkreetne aspekt nõuab, et pädevad asutused suurendaksid nii riskijuhtimise ja jälgimisalaseid jõupingutusi, nagu seda võimaldavad olemasolev suutlikkus ja vastavad prioriteedid, kui ka deradikaliseerimise ja vangistusjärgse taasintegreerimise alaseid jõupingutusi;

TULETADES MEELDE, et nõukogu rõhutas oma 9. juunil 2022 vastu võetud järeldustes „Eurooplaste kaitsmine terrorismi eest: saavutused ja edasised sammud“, et Schengeni infosüsteemil (SIS) ja kõigil võimalikel selle süsteemi pakutavatel vahenditel on otsustav tähtsus sellise teabe jagamisel, mis võiks aidata liikmesriikidel tuvastada ja jälgida endast terrorismiohtu kujutavaid isikuid;

MÄRKIDES, et Europol on alates 2021. aasta märtsist võtnud vastu teateid, mis käsitlevad SISis terrorismiga seotud hoiatusteadete kohta päringutabamuste saamist, ning pakub liikmesriikidele tuge;

MÄRKIDES LISAKS, et eespool nimetatud järeldustes osutatakse operatiivsele lisaväärtusele, mida pakub SISis registreeritud endast tõsist ohtu kujutavate terroristidest välisvõitlejate kohta päringutabamuse saamise järgse menetluse väljatöötamine, mis põhineb tabamusteadete vabatahtlikul vastuvõtmisel;

TULETADES MEELDE, et 7. märtsil 2023 võeti kasutusele uuendatud ja laiendatud kohaldamisalaga SIS, millesse on lisatud uued hoiatusteadete kategooriad ja rohkem andmeid, eelkõige uut liiki biomeetrilised andmed ja uued funktsioonid, mis pakuvad terrorismi ja raskete kuritegude vastu võitlemiseks olulisi lisavahendeid;

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TUNNISTADES potentsiaalset ohtu, mida kujutavad endast vabastatud isikud, kes on terrorismikuritegudes süüdi mõistetud või muudes kuritegudes süüdi mõistetud ja vanglas radikaliseerunud;

RÕHUTADES vajadust edendada kooskõlas siseriikliku ja Euroopa õigusega ning proportsionaalsuse põhimõtet ja asjaomaste isikute põhiõigusi järgides liikmesriikide vahel teabe vahetamist nende isikute andmete kohta, kes võivad endast kujutada terrorismiohtu;

RÕHUTADES samal ajal, kui oluline on kaitsta vabanenud vangide põhiõigusi ja -vabadusi, eriti nende puhul, kes endast enam ohtu ei kujuta;

KUTSUB LIIKMESRIIKE ÜLES:

EDENDAMA kooskõlas siseriikliku õigusega ning proportsionaalsuse põhimõtet ja asjaomaste isikute põhiõigusi järgides vabastamisjärgsete meetmete võtmist nende vabastatud isikute suhtes, kes on terrorismikuritegudes süüdi mõistetud või muudes kuritegudes süüdi mõistetud ja vanglas radikaliseerunud ning kes kujutavad endast potentsiaalset terrorismiohtu;

ARENDAMA EDASI vabastatud isikute või peagi vabastatavate isikute riskihindamist ja ohjamist või jälgimist, järgides mitut asutust hõlmavat lähenemisviisi, mis edendab kõigi asjaomaste sidusrühmade osalemist ja tegevuse koordineerimist;

TUGEVDAMA kohaldatava õiguse raamistikus nii kahepoolset kui ka ELi tasandil teabe vahetamist terrorismis või muudes kuritegudes süüdi mõistetud isikute kohta, kes on pärast karistuse kandmist vabastatud või peagi vabastatakse, kui riskihindamine näitab, et nad on endiselt radikaliseerunud ja kujutavad endast terrorismiohtu;

JAGAMA ELis kooskõlas siseriikliku õigusega ja aegsasti enne vangide võimalikku vabastamist teavet vangide kohta, kes neile antud hinnangu kohaselt kujutavad endast terrorismiohtu, sisestades nende andmed SISi, ning kui selliseid vange jälgitakse õiguskaitseraamistikus, kasutades Europol'i infosüsteemi (EIS) ja Europol'i analüüsiprojekte. Seda tuleks teha kooskõlas ELi ja liikmesriikide õiguslike nõuete ja tegevuspiirangutega, järgides proportsionaalsuse põhimõtet ja põhiõigusi, et tagada endast terrorismiohtu kujutavate isikute kandmine ELi andmebaasidesse ning hõlbustada nende isikute, sealhulgas nende biomeetriliste andmete kontrollimist kõnealustes süsteemides;

UURIMA võimalust laiendada arutelusid, mida peetakse terrorismikuritegude, sealhulgas endast tõsist ohtu kujutavate terroristidest välisvõitlejate kohta tehtud hoiatusteadetega seoses SISis saadud päringutabamusi käsitleva teabe tõhusa jagamise üle kõikidele liikmesriikidele, kes on valmis võtma vastu teavet SISi päringutabamuste kohta, nii et arutelud hõlmaksid ka teabe jagamist päringutabamuste kohta, mis on SISis saadud seoses terroristide või vägivaldsete ekstremistide või vanglas viibimise ajal radikaliseerunud kurjategijatega;

ÜHENDAMA jõupingutusi ja jagama parimaid tavaid selle kohta, kuidas tugevdada suhteid prioriteetsete kolmandate riikidega, et hõlbustada selliste vanglast vabanenud ja radikaliseerunud välismaalastest kurjategijate väljasaatmist kooskõlas liikmesriikide õigusaktidega, kes sellise teabe põhjal, nagu süüdimõistvad kohtuotsused või riikliku julgeoleku eest vastutavate asutuste luureandmed, on potentsiaalsed terroristid;

PALUB KOMISJONIL:

JÄTKATA liikmesriikide taotlusel nende toetamist nii terrorismikuritegudes süüdi mõistetud isikute kui ka muude kuritegude eest süüdi mõistetud radikaliseerunud vangide osas riskihindamisvahendite väljatöötamisel, rakendamisel ja standardimisel, võttes arvesse muutuvat terrorismiohtu ja sellest tulenevat vajadust vahendeid vajaduse korral kohandada, ning samuti selliste teadusandmete kogumisel, mis on vajalikud nende vahendite empiiriliseks valideerimiseks ning tõenditel põhinevate otsuste tegemiseks endast terrorismiohtu kujutavate vabastatud kurjategijate ohjamise ja jälgimise kohta;

JÄTKATA kohaldatava õigusega lubatud ulatuses teabe vahetamise hõlbustamist isikute kohta, keda peetakse potentsiaalseks terrorismi või vägivaldse äärmusluse ohuks, sealhulgas terrorismis süüdi mõistetud või muudes kuritegudes süüdi mõistetud ja hiljem radikaliseerunud isikute kohta, kes vabastatakse või peagi vabastatakse, ergutades samuti kasutama olemasolevaid vahendeid, eelkõige SISi, ning juhul, kui selliseid isikuid jälgitakse õiguskaitse raames, Europol infoüsteemi (EIS) ja Europol analüüsiprojekte;

TOETADA liikmesriike suhete tugevdamisel prioriteetsete kolmandate riikidega, et hõlbustada vanglast vabanenud radikaliseerunud välismaalaste väljasaatmist oma päritoluriiki;

EDENDADA Europol toetusel selle volituste piires ning kooskõlas siseriikliku ja ELi õigusega heade tavade vahetamist liikmesriikide vahel, eelkõige ohuhinnangute tegemise kohta enne süüdimõistetud isikute vabastamist ning kriminaalhoolduse või julgeolekumeetmete kehtestamise kohta pärast nende vabastamist.